

Εισηγήτρια: Καραμπέτσου Δήμητρα

Ημερομηνία: 4/11/19

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- «Αρχή της δεδηλωμένης»
- «Στρατιωτικός Σύνδεσμος»
- «Κοινωνιολογική Εταιρεία»

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν , γράφοντας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, και **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

1. Το ρωσικό κόμμα χαρακτηριζόταν από σταθερές πολιτικές θέσεις, σε αντίθεση με τις σχετικά ασαφείς θέσεις και τη συγκεχυμένη ιδεολογία του αγγλικού κόμματος.
2. Το ρωσικό κόμμα, όπως και τα άλλα δύο (γαλλικό, αγγλικό) αναγνώριζε στη Μεγάλη Δύναμη στην οποία στήριζε τις ελπίδες του κι ένα πρότυπο για την εσωτερική οργάνωση της χώρας.
3. Το γεγονός πως οι ιδέες του Διαφωτισμού δεν είχε ιδιαίτερη διάδοση στην απελευθερωμένη Ελλάδα, δεν επηρέασε την πολιτική σκέψη της εποχής.
4. Οι άνθρωποι αξιολογούσαν αρνητικά τις διαμάχες που υπήρχαν ανάμεσα στα κόμματα, καθώς δεν μπορούσαν να κατανοήσουν την αναγκαιότητα των ιδεολογικών συγκρούσεων.
5. Πέρα από τις διαφορές που υπήρχαν μεταξύ των τριών «ξενικών» κομμάτων, οι απόψεις τους σε ορισμένα ζητήματα δεν είχαν σημαντικές αποκλίσεις.
6. Στην οικονομική πολιτική οι απόψεις των κομμάτων δεν διέφεραν σχεδόν καθόλου.
7. Δεν συμφωνούσαν όλα τα κόμματα στην ανάγκη στήριξης της οικονομίας της χώρας στην αγροτική και βιοτεχνική παραγωγή, στο εμπόριο και τη ναυτιλία.
8. Η υποστήριξη της Εθνικής Τράπεζας, που ιδρύθηκε το 1840, απασχολούσε ιδιαίτερα τα «ξενικά» κόμματα στον τομέα της οικονομικής πολιτικής.

9. Τα «ξενικά» κόμματα εκείνης της εποχής δεν είχαν ακόμη σαφή οργανωτική δομή και προγράμματα δράσης.
10. Τα «ξενικά» κόμματα απέφευγαν να καταφύγουν σε χρήση επαναστατικής βίας, προκειμένου να καταστήσουν σαφή την αντίθεσή τους σε επιλογές της κυβέρνησης.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1 α.

Να παρουσιάσετε τα κοινωνικά και πολιτικά γνωρίσματα της «νέας γενιάς».

Μονάδες 7

ΘΕΜΑ Β1 β.

Πώς φτάσαμε στην ψήφιση του συντάγματος του 1864, ποιο πολίτευμα κι αρχές καθιερώθηκαν και ποια θέση κατείχαν τα κόμματα στον πολιτικό βίο ;

Μονάδες 8

ΘΕΜΑ Β2

Ποιες ήταν οι απόψεις των ξενικών κομμάτων στην οικονομική πολιτική και τι τα απασχολούσε ιδιαίτερα;

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αφού μελετήσετε το παράθεμα που ακολουθεί και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις:

A) να παρουσιάσετε το Ραλλικό κόμμα

B) να εντοπίσετε τις διαφορές ανάμεσα στους Ραλλικούς και τους Φιλελεύθερους

Μονάδες 25

Το ραλλικό κόμμα

(...) Οι Ραλλικοί θεωρούσαν τα συνδικάτα και τους εργατικούς αγώνες δυσάρεστους νεωτερισμούς σε σημείο που πρότειναν να κατοχυρωθεί συνταγματικά ότι τουλάχιστον οι δημόσιοι υπάλληλοι δεν μπορούσαν να συνδικαλιστούν παρά μόνο με την (ανακλητή) άδεια της εκτελεστικής εξουσίας. Όταν το 1914 η κυβέρνηση των Φιλελευθέρων απάντησε σε απεργία των σιδηροδρομικών με νόμο που επέτρεπε την επιστράτευση τους, η κοινοβουλευτική ομάδα των Ραλλικών υποστήριξε το νομοσχέδιο, επισημαίνοντας ότι κατατέθηκε με καθυστέρηση. Με την ευκαιρία ο αρχηγός τον κόμματος επέκρινε στη Βουλή τις συνεπαγωγές της φιλελεύθερης κοινωνίας: την «υπερεκτίμηση» της εργασίας, τη διάλυση της «κοινωνικής αλληλεγγύης» μέσω των σύγχρονων μεθόδων των εργατικών αγώνων, τον «εκβιασμό» και την «αναρχία». Το σύνταγμα, είπε, δεν αναγνώριζε τάξεις, αλλά η παραχώρηση του δικαιώματος της απεργίας τις εμπεριείχε. Στην αντιπαράθεση με τον Βενιζέλο φάνηκε ότι οι δύο πολιτικοί ξεκινούσαν από διαφορετικές προϋποθέσεις. Ο συντηρητικός Ράλλης από τις άμεσες εμπειρίες της προβιομηχανικής βιοτεχνίας, όπου ο φιλόπρονος ήταν εύκολο να φτιάξει κάτι και να γίνει κύριος τον εαυτό τον, ο φιλελεύθερος πρωθυπουργός έχοντας κατά νου την τάση προς το μέλλον με την ανάπτυξη μεγάλων επιχειρήσεων που θα απασχολούσαν μάζες εργατών, οι οποίοι δεν θα είχαν καμία δυνατότητα να αποταμιεύσουν με φιλοπονία και οικονομία το αναγκαίο κεφάλαιο για τις επενδύσεις μιας σύγχρονης επιχείρησης και θα παρέμεναν ως εκ τούτου σε σχέση εξαρτημένης εργασίας. Ο πρώτος έβλεπε στην απεργία την επικίνδυνη διατάραξη μιας

πατριαρχικής κοινωνικής δομής, ο δεύτερος το αναγκαίο μέσο των εργατικών αγώνων στη μαζική βιομηχανική κοινωνία, το οποίο επιβαλλόταν να περιοριστεί μόνο για χάρη της κοινωνικής τάξης πραγμάτων και της αποτελεσματικότητας της οικονομίας και της δραστηριότητας της κυβέρνησης.

H. Gunnar, Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα, 1821-1936, τόμος Β', εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 2006; σελ. 820-822

ΘΕΜΑ Γ2

Αφού παρατηρήσετε τις γελοιογραφίες και τα παραθέματα και λάβετε υπόψη σας το κείμενο του βιβλίου σας: α) Να παρουσιάσετε τους λόγους για τους οποίους ο Χ. Τρικούπης υπέστη ήττα το 1895. β) Να διερευνήσετε τη σχέση του Δεληγιαννισμού με τις ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες. γ) Να συσχετίσετε τη φράση ότι «οι Έλληνες αποδείχθηκαν «άωρος λαός» απέναντι στο υψηλό έργο του Τρικούπη» με την πολλές φορές αναγραφόμενη λέξη «ανάθεμα» της πρώτης γελοιογραφίας και την έκφραση πάνω σε κύματα «λαϊκή οργή» της δεύτερης γελοιογραφίας και να εκθέσετε τις σκέψεις σας.

Μονάδες 25

ΠΗΓΗ 1

Πολιτική και ιδεολογική αποτυχία του Χ. Τρικούπη

Στην «αριστοκρατία του χρήματος» ορθώθηκε αντιμέτωπη η μικρο-αστική «ψευδαριστοκρασία των υπαλλήλων του δημοσίου» (οι χαρακτηρισμοί είναι του Δ. Βερναρδάκη). Έτσι, όπως και ο Δημ. Πουρνάρας δέχεται, η καταψήφιση του Χ. Τρικούπη δεν ήταν μόνο προϊόν της δημαγωγίας και του φανατισμού, αλλά «είχε επίσης και χαρακτήρα κοινωνικο-οικονομικών: εψήφιζον κατά της πλουτοκρατικής κυβερνήσεως».

Ο ίδιος ο Τρικούπης είχε έγκαιρα αντιληφθεί ότι στην Ελλάδα η πολιτική ήταν ο χώρος που συμπύκνωνε και διεύθυνε όλες τις άλλες εξουσίες. Ο ίδιος είχε εξομολογηθεί στον Ανδρέα Συγγρό ότι «εν Ελλάδι, εάν δεν πολιτεύεται τις, ουδέν δύναται να πράξη». Γι' αυτό και ο Τρικούπης ανέλαβε μίαν αντιφατική προσπάθεια: να πολιτευθεί, ώστε μέσω της πολιτικής εξουσίας να αποδυναμώσει την πολιτική και να ενισχύσει την οικονομία, και ιδίως την ιδιωτική οικονομία. Το αποτέλεσμα ήταν ότι το σύνολο σχεδόν των κοινωνικών στρωμάτων ξεσηκώθηκε εναντίον του. Η αποτυχία αυτή οφειλόταν σε δύο λόγους: α) ο Τρικούπης δεν έλαβε υπόψη του το χάσμα και την αντίφαση ανάμεσα στις μεγάλες επιδιώξεις του και στα περιορισμένα και τελείως απρόσφορα μέσα που είχε στη διάθεσή του, και β) στάθηκε υπερβολικά μονοσήμαντος και ασυμβίβαστος στις επιδιώξεις τους και έτσι έγινε θύμα της καθαρότητας του οράματός του. Ο ίδιος, με φιλαρέσκεια οραματιστή, επαναλάμβανε στις ομιλίες του ότι «τον ενδιέφεραν οι ιδέες και όχι τα πρόσωπα». Έτσι, το όραμα του κινήθηκε σε μεγάλο βαθμό στο χώρο των ιδεών. Τα «πρόσωπα» δεν μπόρεσαν να τον ακολουθήσουν στο εγχείρημά του και τον απομόνωσαν. (Οι φίλοι του Τρικούπη Αν. Βυζάντιος και Π. Καρολίδης φθάνουν μάλιστα στο σημείο να διακηρύξουν ότι οι Έλληνες αποδείχθηκαν «άωρος λαός» απέναντι στο υψηλό έργο του). ...

Πάντως, παρά την προσωπική και ιδεολογική αποτυχία του Χ. Τρικούπη, πρέπει να σημειωθεί ότι κατά την περίοδο αυτή (1880-1895) σημειώθηκε η πρώτη σημαντική φάση της εκβιομηχανίσεως στη νεοελληνική κοινωνία. Το όνομα του Τρικούπη συνδέθηκε με τη φάση αυτή, γιατί εκτός από την ευμενή διεθνή και εσωτερική συγκυρία, ο ίδιος διαμόρφωσε ένα κατάλληλο πλαίσιο οικονομικής πολιτικής που προώθησε τη βιομηχανική και γενικότερα την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Πηγή 2

Στις 10 Δεκεμβρίου 1893 ο Χ. Τρικούπης σε ιστορική αγόρευση του προς τη Βουλή αναγνώρισε ότι: «δυστυχώς επτωχεύσαμεν». Λίγες μέρες αργότερα, ο νόμος ΒΡ ΣΤ' του 1893 κήρυξε επίσημα το ελληνικό δημόσιο σε κατάσταση πτωχεύσεως, ως προς τις πληρωμές του στο εξωτερικό. Επάνω: γελοιογραφία του «Νέου Αριστοφάνη», που απεικονίζει το λαϊκό «ανάθεμα» για την εξέλιξη των δημοσίων οικονομικών και όπου αναγράφονται και οι λέξεις «χρεωκοπία» και «δυστυχώς επτωχεύσαμεν» (Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο).

Ι.Ε.Ε., τόμ. ΙΔ', σ. 39

Πηγή 3

Στις εκλογές της 16ης Απριλίου 1895 ο Χ. Τρικούπης υπέστη συντριπτική ήττα. Το κόμμα του εξέλεξε μόνο 15 βουλευτές σε σύνολο 207 εδρών της βουλής· ο ίδιος δεν κατόρθωσε να εκλεγεί βουλευτής και αποχώρησε οριστικά από την πολιτική. Επάνω: γελοιογραφία από το «Νέο Αριστοφάνη», όπου συμβολίζονται η πτώση του Τρικούπη και η νέα άνοδος στην εξουσία του Θ. Δηλιγιάννη με πρόγραμμα λιτότητας και φορολογικής ανακουφίσεως του λαού. (Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο).

Ι.Ε.Ε., τομ. ΙΔ', σ. 41